

Temeljem članka 86. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu Ustav), u vezi s člankom 145. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, broj 81/13., u daljnjem tekstu Poslovnik) 19 zastupnika u Hrvatskom saboru podnosi ovu

INTERPELACIJU

o radu Vlade Republike Hrvatske

Radi:

postupanja Vlade Republike Hrvatske vezanih uz najavljenju renacionalizaciju INA-e i privatizaciju 25 posto manje jedne dionice HEP-a.

O b r a z l o Ź e n j e:

1. Osnovna polazišta

1. Člankom 86. stavkom 2. Ustava propisano je da „*Najmanje jedna desetina zastupnika Hrvatskoga sabora može podnijeti interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske ili pojedinog njezinog člana*“, dok je člankom 145. stavkom 1. Poslovnika propisano da se interpelacijom „*na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike*“.

Imajući u vidu citirane odredbe Ustava i Poslovnika, XX zastupnika u Hrvatskom saboru smatra potrebnim otvoriti raspravu o radu Vlade Republike Hrvatske u pogledu najavljene renacionalizacije INA-e i privatizacije 25 posto manje jedne dionice HEP-a.

Budući se radi o postupcima koji za Republiku Hrvatsku mogu stvoriti znatne financijske obveze, činjenicu da je Europska komisija protiv Republike Hrvatske pokrenula povredbeni postupak zbog Zakona o privatizaciji INA - Industrije nafte d.d. („Narodne novine“, broj 32/02, u daljnjem tekstu ZoP INA) te činjenicu da Vlada Republike Hrvatske unatoč jasnom javnom interesu odbija prezentirati podatke ključne za donošenje odluka o postupcima predložene renacionalizacije i privatizacije INA-e i HEP-a, smatramo da je u Hrvatskom saboru potrebno otvoriti raspravu o navedenim temama te da je u sklopu iste potrebno donijeti zaključke kojima će se Vlada Republike Hrvatske obvezati na postupanja koja će zajamčiti zaštitu nacionalnih interesa Republike Hrvatske, kao i zaštitu energetske sigurnosti Republike Hrvatske i njenih građana,

2. Povredbeni postupak protiv Republike Hrvatske zbog ZoP INA-e

2. Europska je komisija dana 8. prosinca 2016. godine objavila obavijest broj MEMO/16/4211, kojom je obavijestila o pokretanju povredbenih postupaka protiv država članica (tzv. „*infringement*“), uključujući i postupak protiv Republike Hrvatske zbog ZoP INA-e:

„Komisija je službeno zatražila od Hrvatske da izmijeni zakon iz 2002. o privatizaciji INA – Industrije nafte d.d. (zakon o INI) jer se njime krši sloboda kretanja kapitala i sloboda poslovnog nastana. INA-Industrija nafte d.d. najveće je hrvatsko poduzeće za opskrbu energijom, djelomično u vlasništvu hrvatske vlade. Prema Zakonu o INI državi su dodijeljene posebne ovlasti u tom društvu, uključujući pravo na veto u slučaju odluka društva koje se odnose na prodaju dionica/imovine u vrijednosti koja prelazi određeni prag. Posljedica toga je situacija da dioničari ne mogu utjecati na važne odluke društva razmjerno svojim udjelima, što može odvratiti potencijalne ulagače od ulaganja u INU. Komisija smatra da takve posebne ovlasti predstavljaju ograničenje slobodnog kretanja kapitala i slobode poslovnog nastana koje se na temelju UFEU-a ne može opravdati. Iako je zaštita sigurnosti opskrbe energijom cilj

kojim bi se mogla opravdati ograničenja sloboda navedenih u UFEU-u, čini se da bezuvjetno pravo veta koje je država dobila prema zakonu o INI nadilazi ono što je nužno i proporcionalno za postizanje tog cilja. Hrvatska nadležna tijela obvezala su se da će zakon o INI uskladiti s pravom EU-a prije pristupanja EU-u, ali ga još uvijek nisu izmijenila. Današnji je zahtjev u obliku obrazloženog mišljenja. Ako Hrvatska u roku od dva mjeseca zakon o INI ne uskladi s pravom EU-a, Komisija može odlučiti uputiti predmet Sudu EU-a.“.

2.1. Povredbeni postupak uređen je Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu UFEU), koji u članku 258. propisuje: *„Ako smatra da neka država članica nije ispunila neku obvezu na temelju Ugovora, Komisija o tom predmetu, nakon što je dotičnoj državi dala priliku da se očituje, daje obrazloženo mišljenje. Ako dotična država ne postupi u skladu s mišljenjem u roku koji odredi Komisija, Komisija taj predmet može uputiti Sudu Europske unije.“.*

Postupajući u okviru citirane odredbe UFEU-a, Europska komisija redovito pokreće postupke protiv država članica Europske unije, između ostaloga i onda kada smatra da su određenim pravnim aktom države članice istoj dodijeljene posebne ovlasti u nekom trgovačkom društvu, koje ne odgovaraju udjelu koji država članica ima u tom društvu.

2.2. Člankom 10. ZoP INA-a, Zaštita interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, predviđena su posebna prava koja će Republika Hrvatska imati u INA-i i to:

„(1) Za vrijeme dok je Republika Hrvatska vlasnik 50% i više dionica INE d.d., INA d.d. odnosno njezina tijela mogu samo uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske donositi odluke, odnosno sklopiti pravne poslove ili poduzeti pravne radnje koje se odnose na prodaju, odnosno zajedničko ulaganje čija vrijednost prelazi vrijednost 3% imovine INE d.d.

(2) Za vrijeme dok je Republika Hrvatska vlasnik 25% i više dionica INE d.d., Vlada Republike Hrvatske može donijeti odluku da INA d.d. odnosno njezina tijela mogu samo uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske donositi odluke, odnosno sklopiti pravne poslove ili poduzeti pravne radnje koje se odnose na prodaju, odnosno zajedničko ulaganje čija vrijednost prelazi vrijednost 25% imovine INE d.d.

(3) Vlada Republike Hrvatske može sa strateškim ulagateljem sklopiti ugovor o načinu korištenja prava glasa iz dionica INE d.d. kojih je vlasnik Republika Hrvatska i načinu korištenja prava iz stavka 1. i 2. ovoga članka. Tim ugovorom se na treće osobe ne mogu prenijeti ovlaštenja Vlade Republike Hrvatske iz stavka 1. i 2. ovoga članka i pravo glasa iz dionica INE d.d. kojih je vlasnik Republika Hrvatska.

(4) Za vrijeme dok je Republika Hrvatska vlasnik 10% i više dionica INE d.d., niti jedan drugi dioničar ili s njim povezana osoba ne može, osim u slučaju prodaje iz članka 6. ovoga Zakona, bez posebnog odobrenja Vlade Republike Hrvatske postupno ili odjednom steći dionice INE d.d. čiji ukupan nominalni iznos čini više od 10% temeljnog kapitala, odnosno nekog drugog prethodnim odobrenjem Vlade Republike Hrvatske odobrenog postotka dionica, a koje daju pravo glasa u glavnoj skupštini INE d.d.

(5) Za čitavo vrijeme dok je Republika Hrvatska vlasnik jedne ili više dionice INE d.d. s pravom glasa u glavnoj skupštini, INA d.d., odnosno njezina tijela mogu samo uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske donositi odluke, odnosno sklapati ili poduzimati pravne radnje u odnosu na:

- prestanak društva,*
- odricanje od dozvole ili ovlaštenja za obavljanje djelatnosti, ili koncesije od interesa za Republiku Hrvatsku,*
- promjenu tvrtke,*
- premještanje sjedišta INE d.d. u inozemstvo.*

(6) U slučaju pokretanja postupka likvidacije nad INA d.d ili njezinim pravnim sljednikom, a za čitavo vrijeme dok je Republika Hrvatska vlasnik jedne ili više dionica INE d.d. s pravom glasa, Republika Hrvatska ima pravo prvokupa cjelokupne, odnosno dijela imovine INE d.d. po procijenjenoj tržišnoj vrijednosti.“

2.3. Imajući u vidu da pravo Europske unije omogućava državama članicama postupanja koja odstupaju od proklamiranih sloboda, pod uvjetom da se radi o obrazloženim i jasnim razlozima, kao što je pitanje zaštite javnog poretka, a da je pitanje energetske sigurnosti i sigurnosti opskrbe gorivom svakako pitanje zaštite javnog poretka i javne sigurnosti, podnositelji ove interpelacije smatraju da Vlada Republike Hrvatske mora ustrajati na rješenjima iz ZoP INA-e koja joj jamče određena, posebna, prava. Podnositelji interpelacije ukazuju da se to prvenstveno odnosi na posebna upravljačka prava Vlade Republike Hrvatske, ali isto tako i na pravo Vlade Republike Hrvatske da niti jedan drugi dioničar ili s njim

povezana osoba ne može bez posebnog odobrenja steći dionice INA-e čiji ukupan nominalni iznos čini više od 10% temeljnog kapitala.

Kako bi se osigurala zaštita interesa Republike Hrvatske u povredbenom postupku pokrenutom od strane Europske komisije, podnositelji interpelacije pozivaju Vladu Republike Hrvatske da žurno obavijesti Hrvatski sabor o statusu i tijeku toga postupka te predlažu da Hrvatski sabor donese zaključak u kojim će podržati zakonska rješenja u ZoP INA-e, odnosno, obvezati Vladu Republike Hrvatske da u postupku pred Europskom komisijom i Sudom Europske unije zastupa potrebu održavanja takvih rješenja.

3. Arbitražni postupci vezani uz INA-u

3. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske je dana 24. prosinca 2016. godine obavijestio javnost o donošenju političke odluke o otkupu MOL-ovog udjela u INA-i, a objašnjavajući razloge za donošenje takve odluke izjavio je: *„To je zbog toga što smo danas dobili obavijest od našeg pravnog tima da je donesena odluka u postupku Republike Hrvatske protiv mađarske naftne i plinske kompanije MOL pred arbitražnim sudom Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL). Dokazni postupak završio je prije početka mandata ove Vlade. Arbitražni sud je odlučio da ponuđeni dokazi nisu dovoljni da dokažu da su ugovori sklopljeni 2009. godine nastali kao plod koruptivnih aktivnosti te da ih je stoga odbio poništiti.“*

Imajući u vidu da do dana podnošenja ove interpelacije nije javno objavljena odluka Arbitražnog suda utemeljenog prema Pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) u Ženevi između Republike Hrvatske i MOL Grupe, kao i da nema nikakve službene obavijesti o budućim radnjama u predmetnoj arbitraži, osim najave predsjednika Vlade Republike Hrvatske da će se pokrenuti postupak za poništenje odluke arbitražnog suda, podnositelji interpelacije smatraju nužnim da se prije donošenja bilo kakve konačne odluke o renacionalizaciji INA-e Hrvatski sabor i javnost upoznaju sa sadržajem odluke arbitražnog suda i daljnjim koracima koji će se poduzeti u pogledu te odluke.

4. Pitanje renacionalizacije INA-e i privatizacije HEP-a

4. Kao što je istaknuto, pitanje renacionalizacije INA-e, odnosno otkup dionica INA-e u vlasništvu MOL-a od strane Republike Hrvatske otvorio je predsjednik Vlade Republike Hrvatske na svojem izvanrednom obraćanju javnosti dana 24. prosinca 2016. godine, kada je javnost obavijestio i o odluci Arbitražnog suda.

Naglašavajući da se radi o političkoj odluci, predsjednik Vlade Republike Hrvatske je istaknuo da model otkupa dionica INA-e neće opteretiti javni dug Republike Hrvatske, ali nije odgovorio na pitanje koliko će takva renacionalizacija koštati građane Republike Hrvatske, odakle će se za istu namaknuti sredstva, kao niti kakvi su planovi Republike Hrvatske za daljnje upravljanje INA-om. Pri tome, očito je da predsjednik Vlade Republike Hrvatske nije imao u vidu da je na snazi ZoP INA-e te da je prije donošenja odluka koje se tiču provođenja radnji renacionalizacije INA-e potrebno u Hrvatskom saboru promijeniti navedeni Zakon, što znači da se renacionalizacija INA-e ne bi trebala provoditi bez prethodne odluke Hrvatskog sabora.

Nakon pritiska javnosti, predsjednik Vlade Republike Hrvatske je objavio da se Vlada Republike Hrvatske odlučila financirati renacionalizaciju INA-e putem privatizacije 25 posto manje jedne dionice HEP-a, opet ne navodeći nikakve analize ili pokazatelje koji bi objasnili na koji je način donijeta predmetna odluka niti zbog čega je ona izabrana između drugih, alternativnih modela financiranja predmetne transakcije.

Imajući u vidu postojanje ZoP INA-e, kojim je Hrvatski sabor donio odluku o privatizaciji INA-e, kao i o važnosti HEP-a za ekonomiju i sigurnost Republike Hrvatske, podnositelji ove interpelacije smatraju da se radi o pitanjima o kojima Vlada Republike Hrvatske nije ovlaštena samostalno donositi odluke, bez prethodne rasprave u Hrvatskom saboru i bez prethodnog donošenja odluka kojima bi se ti procesi otvorili. Zbog toga ovom interpelacijom njeni podnositelji traže davanje jasnih odgovora Vlade Republike Hrvatske o postavljenim pitanjima i predloženim zaključcima, kao i otvaranje rasprave o temama koje su izuzetno važne za ekonomski razvoj i sigurnost Republike Hrvatske, što renacionalizacije INA-e i privatizacije HEP-a svakako jesu.

O trenutnom položaju INA-e

4.1. Ključna pretpostavka za donošenje suvise odluke o potrebi, načinu, ali i prihvatljivoj cijeni za renacionalizaciju INA-e je analiza njenog sadašnjeg položaja, kao uvjeta za odgovor na pitanje što INA znači za Hrvatsku te u kojem se smjeru razvijala pod dominantnim upravljanjem MOL-a zadnjih 7 godina.

Pregled javno dostupnih financijskih izvješća INA-e te povezanih i ovisnih društava u proteklih 5 poslovnih godina ukazuje na kontinuirani pad poslovnih aktivnosti tvrtke te slabljenje njezine pozicije i važnosti ne samo u regionalnom okviru u odnosu na konkurentska poduzeća u zemljama u okruženju, nego i na razini nacionalne ekonomije. Iako ostvarivanje poslovnih rezultata INA-e u velikoj mjeri ovisi o kretanjima na globalnom tržištu te geostrateškim političkim procesima na koje tvrtka nema značajan ili presudan utjecaj, primjetno je kako ostvarenim lošijim rezultatima tvrtke u znatnoj mjeri doprinose i nedovoljno ambiciozne odluke Uprave društva koja, razvidno je iz čitanja financijskih izvješća, sve češće zauzima pozicije branjenja trenutnog tržišnog položaja izazivajući stagnaciju društva, umjesto poduzimanja mjera u smislu daljnjeg razvoja, širenja na domaćem i međunarodnom tržištu te jačanja trenutnih pozicija.

Prihodi od prodaje

4.1.1. Ukupni su prihodi od prodaje u 2015. godini iznosili nešto više od 18,86 milijardi kuna što u odnosu na 2011. godine predstavlja pad za više od 37% (2011. godine vrijednost prihoda iznosila je 30,03 milijarde kuna). Pad prihoda nije sporadičan ili cikličan nego kontinuiran i bilježi se iz godine u godinu pri čemu je posebno izražen u 2015. u odnosu na 2014. godinu (20,6% na godišnjoj razini) te u 2014. u odnosu na 2013. godinu (13,4% na godišnjoj razini).

Obzirom da je došlo do značajnog pada cijena nafte na globalnom tržištu, jedan dio pada prihoda može se opravdati sniženim tržišnim cijenama. Međutim, upravo analizom kvantitativnih pokazatelja o ostvarenoj količini proizvodnje i prodaje ugljikovodika može se izvući zaključak da srž problema proizlazi iz kvantitete, a ne samo postignute cijene na tržištu.

Kao rezultat svega navedenog, u proteklih 5 godina, u razdoblju od 2011. do kraja 2015. godine u INA-i je ugašeno 2.961 radno mjesto s tendencijom daljnjeg smanjenja broja zaposlenih.

Profitabilnost poslovanja

4.1.2. Usporedno s padom realiziranih prihoda od prodaje, prisutan je i značajan pad u profitabilnosti poslovanja. EBITDA je u 2015. godini u odnosu na 2011. godinu smanjena za gotovo 60% (s 6,52 milijarde kuna 2011. godine, smanjena je na 2,66 milijarde kuna). U isto vrijeme, tvrtka je od dobitaša, koji je u 2011. godini ostvario neto dobit nakon oporezivanja u iznosu od 1,8 milijardi kuna, postala gubitaš koji je u 2015. godini ostvario gubitke u iznosu od preko 1,4 milijarde kuna. Štoviše, u proteklih nekoliko godina, u razdoblju od 2013. do 2015. godine INA je nagomilala gubitaka u ukupnom iznosu od preko 4,8 milijardi kuna. To je društvo dovelo u poziciju nestanka cjelokupnog iznosa prethodno prenesenih dobitaka iz godina prije 2013. te iskazivanja prenesenih gubitka u ukupnoj pasivi društva na dan 31. prosinca 2015. godine.

No, treba isto tako istaknuti da su iskazani gubici posljednjih godina u značajnom dijelu rezultat tzv. jednokratnih stavki (2,4 milijarde kuna u 2014. i 1,5 milijardi kuna u 2015.) koje se primarno odnose na vrijednosno usklađenje imovine u segmentu Istraživanje i proizvodnja uslijed slabljenja cijena nafte (Sirija, Libija, Angola, Egipat) i sirijske krize te jednokratne troškove restrukturiranja (npr. otpremnine).

Podaci za 2014. i 2015. po ključnim segmentima poslovanja „Istraživanje i proizvodnja“ i „Rafinerije i marketing uključujući i trgovinu na malo“ pokazuju da se tržišna situacija značajno negativno odrazila na segment rafinerijskog poslovanja i trgovine na malo, ali da je segment istraživanja i proizvodnje ostvarivao relativno dobre rezultate. Kada se isključe utjecaji spomenutih jednokratnih stavki dobit iz osnovne djelatnosti bila je 2,6, odnosno 1,4 milijardi kuna u 2015. Rezultat u 2015. opterećen je dizanjem naknade za eksploataciju nalazišta temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske iz 2014. godine.

ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJA

Segment MSFI – rezultati	2014.		2015.		Promjene 2015./2014. %	
	MIL. KN	MIL. USD	MIL. KN	MIL. USD	KN	USD
Prihodi	6.732	1.171	4.970	724	(26,2)	(38,1)
EBITDA	3.739	650	3.150	459	(15,8)	(29,4)
EBITDA bez jednokratnih stavki	3.739	650	3.212	468	(14,1)	(28,0)
Dobit iz osnovne djelatnosti	961	167	372	54	(61,3)	(67,6)
Dobit iz osnovne djelatnosti bez jednokratnih stavki	2.565	446	1.376	201	(46,4)	(55,1)
CAPEXs one-off	1.102	192	840	122	(23,7)	(36,1)

Istraživanje i proizvodnja odnosi se na INA d.d. segment Istraživanje i proizvodnja nafte i plina i sljedeća ovisna društva: Adriagas S.r.l. Milano, Prirodni plin d.o.o. (pripojen Ini3.1L2014.)

RAFINERIJE I MARKETING UKLJUČUJUĆI TRGOVINU NA MALO

Segment MSFI – rezultati	2014.		2015.		Promjene 2015./2014. %	
	MIL. KN	MIL. USD	MIL. KN	MIL. USD	KN	USD
Prihodi	18.222	3.169	14.831	2.161	(18,6)	(31,8)
EBITDA	(1.313)	(228)	(575)	(84)	(56,2)	(63,3)
EBITDA bez jednokratnih stavki	(1.194)	(208)	(410)	(60)	(65,7)	(71,2)
CCS - DS dobit/gubitak iz EBITDA	(505)	(88)	307	45	(160,7)	(150,9)
Dobit/(gubitak) iz osnovne djelatnosti	(2.499)	(435)	(1.325)	(193)	(47,0)	(55,6)
EBIT bez jednokratnih stavki	(1.935)	(337)	(1.101)	(160)	(43,1)	(52,3)
CCS - DS gubitak iz osnovne djelatnosti	(1.242)	(216)	(396)	(58)	(68,1)	(73,3)
CAPEX i ulaganja (bez stjecanja)	474	82	613	89	29,5	8,5

Odnosi se na segment Rafinerije i marketing uključujući Ininu Trgovinu na malo i sljedeća ovisna društva: INA Maziva Zagreb, InterINA Ljubljana, INA BH Sarajevo, Holdina Sarajevo, INA - Crna Gora, INA Beograd, INA Kosovo, Osijek Petrol, Petrol Rijeka.

Investicije

4.1.3. Ukupna vrijednost iskazane imovine INA Grupe u 2015. godini odnosu na 2011. godinu smanjena je za više od 30% pri čemu je najznačajniji doprinos ukupnom padu vrijednosti imovine dao pad vrijednosti dugotrajne materijalne imovine. Usporedba na dan 31. prosinca 2015. godine s danom 31. prosinca 2014. godine ukazuje na pad vrijednosti nekretnina postrojenja i opreme na godišnjoj razini od preko 1,3 milijarde kuna (2015.: 12,73 milijarde kuna; 2014: 14,04 milijarde kuna). Ovakav pad ukazuje na činjenicu da je vrijednost obračunate amortizacije znatno veća od iznosa novih investicija te sugerira na poslovnu politiku Uprave koja nije usmjerena na razvoj i širenje, nego na deinvestiranje.

Posebno je zanimljiva činjenica vezana uz ulaganja u Rafinerije Sisak i Rijeka. Posljednja značajnija ulaganja u modernizaciju ovih postrojenja desila su se 2011. godine i to u rafineriji Rijeka kada su dovršena tri postrojenja unutar hidrokreking kompleksa, a u

rafineriji Sisak kroz obnovljena postrojenja za izomerizaciju. Prosječna godišnja ulaganja u razdoblju od 2010. do 2015. godine u rafinerije kreću se između 320 do 450 milijuna kuna što je znatno ispod stvarno potrebnih ulaganja kako bi se digla razina konkurentnosti u preradi nafte u rafinerijama. Uglavnom se radi o investicijama koje su rezultat novih regulatornih ograničenja i zahtjeva po pitanju dizanje kvalitete goriva i/ili zaštite okoliša, a ne o investicijama koje su usmjerene na rast i razvoj društva. Nadalje, u 2015. godinu segment Rafinerija unutar INA-e ostvario je bolje rezultate nego u prethodnom razdoblju, što ukazuje na činjenicu da i u uvjetima izostanka investiranja, prerada nafte u rafinerijama ima perspektivu pogotovo stoga što se vanjsko okruženje u 2015. godini znatno poboljšalo u odnosu na prethodne godine u smislu rafinerijskih marži. Nažalost, ta činjenica nije značajnije utjecala na preradbene kapacitete u hrvatskim rafinerijama budući je prerađena količina u 2015. godini u odnosu na prethodne godine zadržana na identičnoj razini.

Količina proizvodnje i prerade

4.1.4. Analiza kvantitativnih pokazatelja ukazuje na stalan pad rafinerijske prerade nafte.

U usporedbi s npr. 2010. godinom, u 2015. godini godišnja količina prerađene nafte pala je za gotovo 21%. Tako je u 2010 godini u hrvatskim rafinerijama Rijeka i Sisak prerađeno 4.450 tisuća tona nafte, dok je u 2015. godini ta količina pala na 3.523 tisuća tona. Prosječna dnevna proizvodnja svih ugljikovodika u INA-i pala je sa 74,4 Mboe/d (million barrels of Oil Equivalent po danu) u 2011. godini na 40,9 Mboe/d ili za više od 45%.

U isto vrijeme, količina dokazanih i vjerojatnih rezervi ugljikovodika (MMboe) u vlasništvu INA-e se smanjuje. Tako su 2P rezerve (dokazane i vjerojatne rezerve) ugljikovodika smanjene s 278 MMboe u 2011. godini na 213 MMboe u 2015. godini ili za 24%. Ova činjenica ukazuje, također, na izostanak ulaganja INA-e u nove koncesije za istraživanje novih naftnih i plinskih polja s ciljem povećanja količine procijenjenih količina dokazanih i vjerojatnih rezervi ugljikovodika koje bi se kasnije prerađivale u hrvatskim rafinerijama.

Ključni pokazatelji poslovanja INA-e u razdoblju od 2011. do 2015. godine

Indikator	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Prihodi od prodaje (mil. kuna)	30.028	29.895	27.444	23.759	18.861
EBITDA (mil. kuna)	6.522	4.578	3.726	2.570	2.664
Neto dobit (mil. kuna)	1.816	681	(1.508)	(1.897)	(1.418)
Ukupna aktive (mil. kuna)	29.211	28.200	25.909	22.215	20.382
Vrijednost inv. u rafinerije (mil. kuna)	453	545	324	317	451
Broj zaposlenih	14.217	13.854	13.460	12.530	11.256
Dnevna proizvodnja ugljikovodika. (Mboe/d)	74,4	48,5	40,2	38,4	40,9
Rezerve ugljikovodika(MMboe)	278	267	251	237	213
Rafinerijska prerada (000 t)	4.051	3.274	3.707	3.125	3.523

Izvor: Godišnja izvješća INA Grupa za 2011., 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu

Zaključno

4.1.5. Iz prikazanih podataka proizlazi zaključak da je MOL strategiju razvoja INA-e prije svega prilagodio svojim potrebama. INA je uklopljena u širi regionalni sustav pod kontrolom MOL-a što je dovelo do redukcije poslovne aktivnosti u određenim segmentima INA-e. Danas je INA kompanija sa značajno manjim rezervama nafte i plina nego u trenutku prve faze privatizacije, malo se ulaže u nova istraživanja, nema novih značajnih koncesija, prihodi padaju, imovina se topi i već nekoliko godina INA ostvaruje neto-gubitak u poslovanju. Sve to ukazuje da je ugrožen ukupni potencijal daljnjeg razvoja i rasta kompanije, te da očigledno MOL-ova strategija ne doprinosi promjeni ovih trendova.

Stoga podnositelji ove interpelacije smatraju da je potrebno promijeniti dosadašnji model upravljanja INA-om pa i putem renacionalizacije, odnosno otkupa dionica INA-e. Međutim, prije provođenja renacionalizacije potrebno je provesti analizu koja će pokazati ekonomsku opravdanost takve transakcije, kao i izraditi strateški plan upravljanja i razvoja INA-e, odnosno, Vlada Republike Hrvatske je dužna jasno objasniti kako će upravljati i na koji će način razvijati INA-u ukoliko ona ponovno postane društvo u dominantno državnom vlasništvu. Bez takvih objašnjenja ne postoje preduvjeti da se buduće poslovanje INA-e prilagodi interesima Republike Hrvatske u smislu dugoročnog osiguranja energetske stabilnosti i sigurnosti.

Također, potrebno je provesti i analizu cijene i koristi (tzv. *cost-benefit* analiza) koja će predstavljati temelj za donošenje odluka koje su usko povezane s odlukom o renacionalizaciji, a tiču se izvora sredstava potrebnih za otkup MOL-ovog udjela u INA-i.

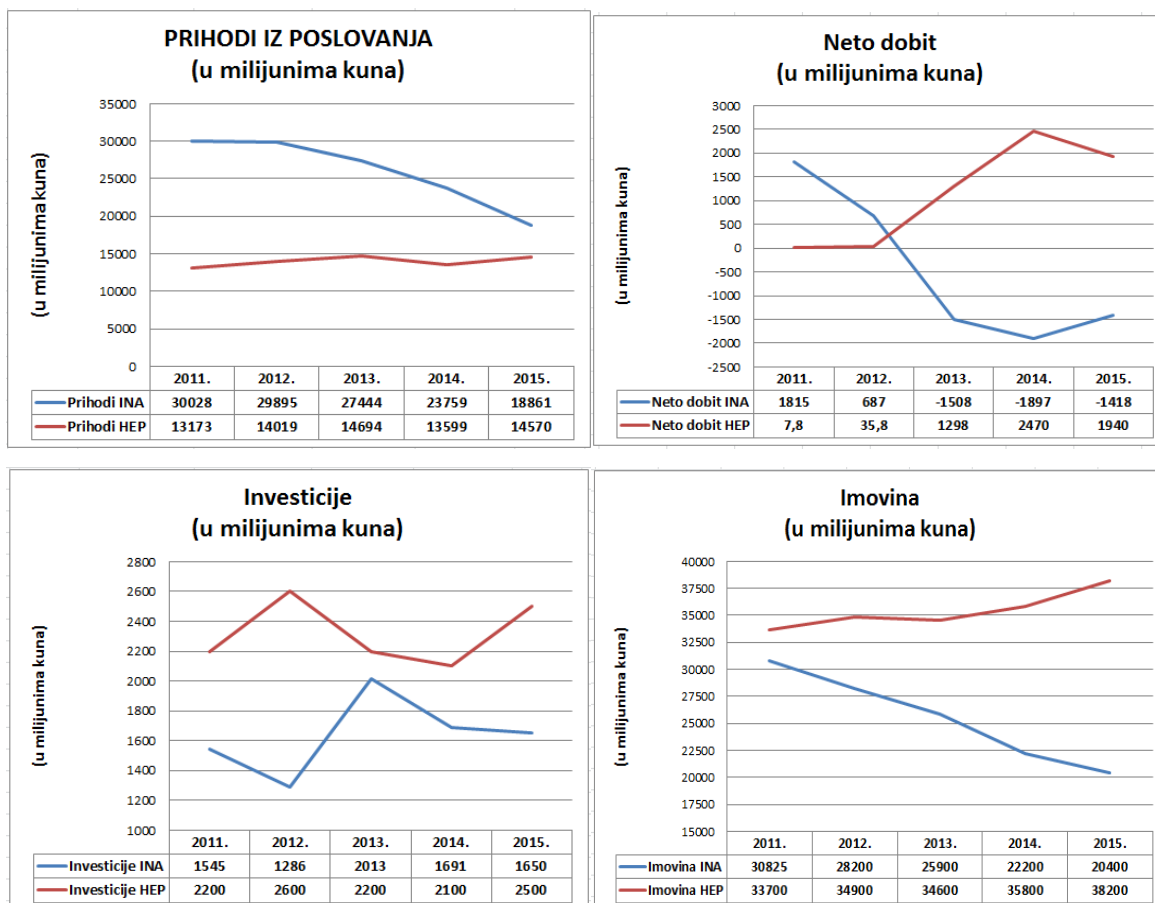
O privatizaciji HEP-a

4.2. Kao što je napomenuto, predsjednik Vlade Republike Hrvatske je prilikom najave renacionalizacije INA-e najavio da model otkupa neće opteretiti javni dug Republike Hrvatske, a naknadno je najavio da će se predmetna transakcija financirati djelomičnom privatizacijom HEP-a na način da se proda 25 posto manje jedna dionica HEP-a putem inicijalne javne ponude (IPO) dionica HEP-a.

Podnositelji ove interpelacije ukazuju da im, prvenstveno, nije jasan *ratio* transakcije kojom se energetska sigurnost države ojačava renacionalizacijom jednog subjekta (INA) putem privatizacije drugog (HEP), tim više što je dvojbeno bi li se privatizacijom 25 posto manje jedne dionice HEP-a uopće mogla financirati transakcija koja zahtijeva otkup gotovo 50 posto dionica INA-e.

Nadalje, HEP danas ima položaj monopolista na polju distribucije i prijenosa električne energije, a koje pitanje nije zakonski regulirano za slučaj njegove privatizacije te još uvijek egzistiraju problemi vezani uz pitanja upisa prava vlasništva nad imovinom kojom se služi (pr. hidroelektrane). Kada tome pridodamo usporedni prikaz poslovanja tih dvaju trgovačkih društava, iz kojeg je vidljivo da je posljednjih godina HEP ostvarivao dobit u poslovanju, a INA gubitak, tada je razvidno da bi nepripremljenom privatizacijom HEP-a za Republiku Hrvatsku mogle nastati nesagledive posljedice i znatna šteta.

U nastavku se daje usporedni prikaz poslovanja INA-e i HEP-a iz kojeg se može utvrditi porast prihoda i dobiti HEP-a u onom vremenskom razdoblju u kojem je INA-bilježila pad prihoda i dobiti. Istovremeno je i smanjena imovina INA-e koja je trenutno, po dostupnim podacima gotovo dvostruko manja od imovine HEP-a, što svakako dovodi u pitanje ekonomsku opravdanost transakcije u kojoj bi se prodavalo državni udio u HEP-u radi stjecanja MOL-ovog u INA-i.

IZVOR: Godišnja izvješća o poslovanju INA Grupe i HEP Grupe za razdoblje 2011-2015.

Podnositelji interpelacije su čvrstog stava da prodaja 25 posto minus jedne dionice HEP-a, kako bi se osigurao novac za renacionalizaciju INA-e nije prihvatljivo rješenje jer bi time prodavali dio relativno uspješne kompanije sa značajnim razvojnim potencijalom, a da bi s tako dobivenim novcem ušli u dosta rizičan i još uvijek maglovit zahvat otkupa dionica INA-e, koja pokazuje nepovoljne tendencije kada je riječ o trenutnom poslovanju i razvojnim trendovima.

Budućnost INA-e u slučaju renacionalizacije

4.3. Imajući u vidu sadašnje stanje u INA-i, jasno je da se MOL nije pokazao partnerom koji je posebno zainteresiran za uspjeh INA-e. Međutim, renacionalizacija INA-e sama za sebe nije jamstvo da će INA prelaskom u državno vlasništvo postati uspješnija i bolja kompanija. Smatramo da je kao preduvjet za renacionalizaciju INA-e potrebno pripremiti i predstaviti jasnu strategiju i plan poslovanja INA-e u budućem razdoblju, s konkretnim aktivnostima, projektima koji se namjeravaju provesti i sredstvima iz kojih će se financirati, a

kako bi se INA konsolidirala, potpuno prilagodila novim uvjetima poslovanja te krenula u provedbu strateških razvojnih ciljeva.

Za sada Vlada Republike Hrvatske nije predočila ništa slično. Dapače, jedini plan za upravljanjem INA-om nakon renacionalizacije je najava traženja novog strateškog partnera što ukazuje da se INA-u planira kupiti samo da bi ju se ponovno prodalo.

Budućnost INA-e treba staviti u kontekst ukupnih strateških promišljanja razvoja energetskog sektora u Hrvatskoj. Kojom dinamikom i smjerom će se mijenjati struktura energetskih izvora u nastojanju osiguranja hrvatske energetske samoodrživosti i kakav će položaj unutar te strukture imati nafta i plin, odnosno dominantna djelatnost kojom se bavi INA? Kakvi se sinergijski učinci mogu očekivati unutar državnog energetskog sektora ukoliko se INA vrati u većinsko državno vlasništvo? Kakvi su izgledi da u narednom razdoblju INA intenzivira aktivnosti u segmentu istraživanja i proizvodnje nafte i plina kako bi povećali udjel vlastitih rezervi sirovina što je jedan od bitnih uvjeta dugoročne održivosti i stabilnosti? Koja su područja u Hrvatskoj i Svijetu prioritet u tom segmentu? Što se planira napraviti da se vrlo izdašna polja u Siriji vrate pod nadzor i eksploataciju od strane INA-e u trenutku kada se steknu političko-sigurnosti uvjeti u tom dijelu svijeta? Kakva je budućnost INA-nih rafinerija u Rijeci i Sisku? Na koji način se planira intenzivirati proces njihove modernizacije u nastojanju da se dostignu standardi kvalitete derivata? Kako Vlada Republike Hrvatske kani osigurati dodatni novac za financiranje novih ulaganja u rafinerijsko poslovanje? Kako novi vlasnik i Uprava INA-e planiraju proširiti tržište proizvoda i usluga kako bi se u većoj mjeri iskoristili rafinerijski i ukupni kapaciteti INA-e?

Ovo su samo neka pitanja koja traže jasan odgovor prije nego što se donese konačna odluka o otkupu dionica INA-e od MOL-a, te preuzme kontrola nad upravljanjem INA-om od strane Republike Hrvatske. Otkup INA-e kako bi se ona ponovno prodala, uz istovremenu privatizaciju HEP-a rješenje je koje podnositelji ove interpelacije ne mogu prihvatiti.

5. Zaključno

5. Sukladno iznijetom, podnositelji ove Interpelacije smatraju da je Vlada Republike Hrvatske dužna obavijestiti Hrvatski sabor o pokrenutom povredbenom postupku zbog

povrede prava Europske unije vezanom uz ZoP INA-e i nastavku arbitražnog postupka s MOL-om, javno objaviti odluku Arbitražnog suda te izraditi analizu koja će pokazati ekonomsku opravdanost reacionalizacije INA-e.

Također, podnositelji interpelacije smatraju da je potrebno usvojiti zaključak kojim se jasno poručuje da privatizacija HEP-a radi reacionalizacije INA-e nije prihvatljiva, zbog čega je Vlada Republike Hrvatske dužna utvrditi druge modele financiranja otkupa dionica INA pa sukladno tome predlažu usvajanje sljedećih:

ZAKLJUČAKA

1. Vlada Republike Hrvatske dužna je u roku od petnaest dana obavijesti Hrvatski sabor o statusu i tijeku povredbenog postupka koji je Europska komisija pokrenula vezano uz odredbe Zakona o privatizaciji INA - Industrije nafte d.d. („Narodne novine“, broj 32/02).
2. Hrvatski sabor podržava zakonska rješenja iz članka 10. Zakona privatizaciji INA - Industrije nafte d.d. („Narodne novine“, broj 32/02) koja osiguravaju zaštitu interesa i sigurnosti Republike Hrvatske te zadužuje Vladu Republike Hrvatske da u postupku pred Europskom komisijom i Sudom Europske unije zastupa potrebu održavanja takvih rješenja.
3. Vlada Republike Hrvatske dužna je bez odgode objaviti odluku Arbitražnog suda utemeljenog prema Pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) u Ženevi između Republike Hrvatske i MOL Grupe te je dužna u roku od petnaest dana obavijesti Hrvatski sabor o daljnjim koracima koje će poduzeti u vezi te odluke.
4. Vlada Republike Hrvatske dužna je u roku od devedeset dana obavijestiti Hrvatski sabor o analizi troška i koristi reacionalizacije INA-e te je u istom roku dužna izraditi

i Hrvatskom saboru dostaviti strategiju upravljanja i razvoja INA-e u slučaju otkupa dionica INA-e od MOL-a.

5. Hrvatski sabor se protivi privatizaciji HEP-a radi renacionalizacije INA-e te se zadužuje Vlada Republike Hrvatske za izradu drugih modela financiranja eventualnog otkupa dionica INA-e od MOL-a.